

YENİ YAYINLARDAN ÖZETLER

Gençlerde EKT Kullanımı Üzerine Epidemiyolojik Bir Çalışma

Walter G, Rey JM (1997) *An epidemiological study of the use of ECT in adolescents. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry, 36(6): 809-815.*

Gençlerde elektrokonvulsif tedavi (EKT) kullanımı ile ilgili bilgimiz çok azdır. Bu yaş grubundaki psikiyatrik bozuklukların yaygınlığı ve şiddeti göz önüne alınırsa, elektrokonvulsif tedavinin sıklığı, etkinliği, hangi psikiyatrik bozukluklarda kullanılması gerektiği ve yan etkilerinin belirlenmesi önemlidir.

Yazarlar bu amaçla, Avustralya'da New South Wales bölgesinde bulunan 41 hastane ile görüşerek, 1990 ve 1996 yılları arasında elektrokonvulsif tedavi gören 19 yaşın altındaki gençleri belirlemişler ve bu gençlerin tanı, tedavi ve tedavi sonuçları ile ilgili ayrıntılı bilgi toplamışlardır. 41 hastanenin yarısında, 18 yaşın altındaki gençlere EKT uygulandığı saptanmıştır. 14 ve 18 yaşları arasında toplam 42 hasta elektrokonvulsif tedavi görmüştür. EKT, bu dönem içinde tüm hastalara uygulanan tedavilerin %0.93'ünü oluşturmaktadır. Tamamlanabilen tedavilerin yarısında psikiyatrik belirtilerde belirgin düzelme olduğu görülmüştür. En çok yarar gören psikiyatrik bozukluğun ise duygulanım bozukluğu olduğu belirlenmiştir. Yan etkiler geçici ve az olup, tedavilerin %0.4'ünde uzamış nöbet gözlenmiştir. Anestetik bir ilaç olan propofol'un kullanımı diğer anestetik ilaçlara göre daha kısa nöbet süresi ile birliktelik göstermiştir. Kişilik bozukluğunun eşlik etmesi tedaviye yanıtı azaltmaktadır.

Sonuç olarak yazarlara göre; EKT, gençlerde psikiyatrik bozuklukların tedavisinde etkin bir tedavi olmasına ve yan etkilerin az olmasına karşın çok nadir kullanılmaktadır. Hangi hastalıklarda kullanılması gerektiği, tedaviye yanıt ve istenmeyen yan etkiler erişkinlerdekine benzerlik göstermektedir.

Dr. Berna Pehlivan Türk

Çocuklukta Cinsel İstismarın Yeme Bozukluklarıyla İlişkisi

Wonderlich SA, Brewerton TD, Jolic Z ve ark. (1997) *Relationship of childhood sexual abuse and eating disorders. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry, 36(8): 1107-1115*

Bu yazıda, 1987-1997 yılları arasında, çocuklarda cinsel istismarın yeme bozuklukları ile ilişkisi üzerine yayınlanmış olan araştırmalar gözden geçirilmiştir. Yazarlar tarafından bu ilişkiyi tanımlayabilecek altı varsayım öne sürülmüş ve araştırmalar bu varsayımlar üzerinden incelenmiştir. Bu varsayımlar: (1) Çocuklukta cinsel istismar bulimia nervosa ile ilişkilidir. (2) Çocuklukta cinsel istismar, bulimia nervozada anoreksiya nervozadan da sıktır. (3) Çocuklukta cinsel istismar yeme bozuklukları için özgün bir risk etmenidir. (4) Çocuklukta cinsel istismar yeme bozukluklarında komorbidite ile ilişkilidir. (5) Çocuklukta cinsel istismar yeme bozukluklarının şiddetinin artması ile ilişkilidir. (6) Çocuklukta cinsel istismarın bazı özellikleri, yeme bozukluğunun semptomatolojisi ile ilişkilidir. Araştırmanın bulguları çocuklukta cinsel istismarın, bulimiya nervosa ile ilişkili olduğunu düşündürmektedir. Bu ilişki anoreksiya nervosa olguları ile olandan daha belirgindir. Cinsel istismar, yeme bozukluğunun şiddeti ile ilişkili bulunmamış ancak yeme bozukluğuna eşlik eden diğer psikiyatrik bozuklukların sıklığı ile bağlantılı bulunmuştur.

Dr. Özlem Erman

DEHB'da Cinsiyet Farklılıkları: Meta-analiz ve Gözden Geçirme

Gaub M, Carison C (1997) *Gender differences in ADHD: A meta-analysis and critical review. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry, 36(8):1036-1045*

Bu çalışmada, dikkat eksikliği aşırı hareketlilik bozukluğunda (DEHB) kız ve erkek olgular ara-

Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi : 4(2) 1997

sındaki farklılıkların niceliksel olarak gözden geçirilmesi amaçlanmaktadır. Her iki cinsiyet arasındaki farklılıklar; belirti dağılımı, entelektüel ve akademik işlevler, eşlik eden davranış sorunları, sosyal işlevler ve aile özellikleri açılarından incelenmiştir. Meta-analize alınan toplam 18 araştırmaya göre impulsivite, akademik beceriler, sosyal işlevler, ince motor beceriler, anne-baba eğitimi ve anne-babada depresyon değişkenleri açısından kız ve erkek olgular arasında fark bulunmamıştır. Bununla birlikte, DEHB olan kızların entelektüel işlevlerinde daha fazla bozulma, daha az hareketlilik ve dışavuran davranışlar olduğu belirlenmiştir. Cinsiyetler arasındaki farklılıkların, araştırmaların normal popülasyon ya da klinik örneklerle yapılmış olmasına göre değişkenlik gösterdiği bildirilmektedir. Normal örnekleme yapılan çalışmalarda, kızlarda dikkatsizlik ve agresyon düzeyleri daha düşük bulunurken, klinik örnekleme aynı değişkenler açısından cinsiyetler arasında fark bulunmamıştır.

Dr. Özlem Erman

Doğum Öncesi Dönemde Antidepresan İlaçlarla Karşılaşan Çocukların Nörolojik Gelişimi

Nulman I, Rovet J, Stewart DE ve ark. (1997) Neurodevelopment of children exposed in utero to antidepressant drugs. N Engl J Med, 336(4): 258-62.

Doğum öncesi dönemde antidepresan ilaçlarla karşılaşan çocukların nörolojik gelişimi ile ilgili yeterli bilgi bulunmamaktadır. Bu çalışmada gebelikleri sırasında trisiklik antidepresan ilaç kullanan 80, fluoksetin kullanan 55 ve hiç bir ilaç kullanmayan 84 annenin çocukları incelenmiştir. Çocukların zeka düzeyi ve dil gelişimleri; 16-86 aylıkken, yaşlarına uygun olan Bayley, McCarthy ve Reynell skalaları ile değerlendirilmiştir. Ortalama (+/-ss) global IQ skorları; trisiklik antidepresan ilaç kullanan annelerin çocuklarında 118+/-17, fluoksetin grubunda 117+/-17 ve kontrol grubunda 115+/-14 olarak bulunmuştur. Dil gelişimi skorlarında da bu üç grup arasında herhangi bir farklılık saptanmamıştır. İlaç kullanımının gebeliğin hangi döneminde olduğu gelişim-

sel açıdan bir farklılık yaratmamıştır. Üç gruptaki çocuklar arasında mizaç, uyarılabilirlik, etkinlik düzeyi ve davranış sorunları gibi değişkenler açısından da herhangi bir farklılık saptanmamıştır. Sonuç olarak trisiklik antidepresan ilaçlar ve fluoksetin ile doğum öncesi dönemde karşılaşan çocukların global zeka düzeyinde, dil gelişimlerinde ya da davranışsal gelişimlerinde herhangi bir etkilenme olmadığı söylenebilir.

Dr. Fatih Ünal

Yaygın Gelişim Bozukluğu Olan Çocuk ve Ergenlerde Risperidon Tedavisi: İleriye Dönük, Açık Çalışma

McDougle JC, Holmes PJ, Bronson MR ve ark. (1997) Risperidone treatment of children and adolescents with pervasive developmental disorders: A prospective, open-label study. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry, 36(5): 685-693.

Bu çalışmada yaygın gelişimsel bozukluğu olan çocuk ve ergenlerde risperidon tedavisinin kısa dönemde etkinliği ve güvenirliliği araştırılmıştır. Ortalama yaşları 10.2 yıl olan 15 erkek, 3 kız olmak üzere 18 hastada, 12 haftalık, sistematik açık bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Otizm, Asperger bozukluğu, dezintegratif psikoz ve atipik yaygın gelişimsel bozukluk tanısı alan hastaların, 14'ün de aynı zamanda zeka geriliği bulunduğu belirtilmiştir. Hastaların davranışları tedaviye başlarken ve 12 haftalık risperidon tedavisi sonrası değerlendirilmiştir. Risperidon dozu ortalama 1.8 mg/gün olarak verilen hastaların, 12 tanesi izlem sonucunda tedaviye yanıt vermiştir. Bu hastaların yineleyici davranışlarında, agresyonlarında ve impulsivitelelerinde azalma, sosyal olarak da bir miktar açılma saptanmıştır. En sık rastlanan yan etki kilo alımı olmuştur. Çift kör, plasebo kontrollü çalışmalar yaparak daha iyi bilgi edinilmesinin gerekliliğini belirten çalışmacılar, bu öncül çalışmanın sonuçlarının, yaygın gelişimsel bozukluğu olan çocuk ve ergenlerin bazı davranışsal sorunlarının tedavisinde etkili olabileceğini ileri sürmektedir.

Dr. Z.Bengi Baysal Semerci

Genç Hastalarda Anoreksiya Nervosa'nın Sonuçları

Steinhausen HC (1997) Annotation: Outcome of Anorexia Nervosa in the Younger Patient J Child Psychol Psychiat, 271-276.

Bu makalede, adolesan öncesi ve adolesan dönemde başlamış yeme bozukluklarıyla ilgili "toplam 119 sonuç çalışmasından çıkarılmış" 31 çalışmanın bulguları incelenmiştir. Çalışmalar, yaşları 7 ve 18 arasında değişen toplam 941 hastayı kapsamaktadır. Yeme bozukluklarına ek olarak, çalışmaların önemli bir kısmında başka psikiyatrik bozukluklar da tanımlanmış, fakat son 40 yılda psikiyatrik bozuklukların sınıflandırılması ve tanı ölçütlerinde önemli değişiklikler olması nedeniyle bir karşılaştırma yapmanın zorluğu vurgulanmıştır. Ayrıca yazar, komorbidite terimini kullanmaktan kaçınılması gerektiğini, çünkü komorbid bozukluğun yeme bozukluğu ile birlikte mi görüldüğü, yoksa yeme bozukluğu iyileştikten sonra ayrı bir hastalık olarak mı ortaya çıktığının kesin olmadığını belirtmiştir. Çalışma sonuçlarında farklılıklara neden olabilecek diğer etkenler de, çalışmaların büyük çoğunluğunun geriye dönük olarak plânlanmış olması, izlem süresindeki farklılıklar, tedavi konusunda kesin bilgilerin eksikliği ve çok farklı te-

davi yaklaşımlarının bulunması ve izlem sırasında hastaların bir kısmının çalışmadan ayrılması şeklinde sıralanmıştır.

Hastalığın başlangıç yaşı, belirtilerin süresi, kilo kaybının miktarı, hastalık öncesindeki gelişimsel anormallikler, kişilik özellikleri, hastanede yatış süresi, sosyoekonomik durum ve ana-baba-çocuk ilişkisi gibi prognostik etkenler incelendiğinde, birçok çalışmada farklı, hattâ birbirinin zıddı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Yazar, erken başlangıçlı anoreksiya nervosa'nın sonuçları ve tedavisi ile ilgili bilgilerimizi arttırabilmemiz için çalışmaların plânlanmasında bazı değişikliklere gereksinim olduğunu vurgulamıştır. Yazara göre sonuç çalışmalarındaki izlem dönemleri daha uzun olmalı ve farklı çalışmalardaki süreler birbiriyle uyumlu ve karşılaştırılabilir olmalıdır. Yine yazara göre, yeme bozukluğu dışındaki ek psikiyatrik tanılar için, daha ayrıntılı, iyi yapılandırılmış, güvenilir görüşmelere ve değerlendirme ölçütlerine gereksinim vardır. Bunlara ek olarak yazar, tedavi çalışmalarının birçoğunda izlem döneminin çok kısa, sonuç çalışmalarının büyük kısmında ise tedavi ile ilgili verilen bilginin çok az olduğunu belirterek; tedavi ve sonuç çalışmaları arasındaki bu boşluğun kapanması gerektiğini vurgulamıştır.

Int. Dr. Hande Acartürk